

ZAKON O MEDIACIJI V CIVILNIH IN GOSPODARSKIH ZADEVAH (ZMCGZ)

1. člen

(cilj zakona)

Cilj tega zakona je olajšati dostop do alternativnega reševanja sporov in spodbuditi mirno reševanje sporov s spodbujanjem uporabe mediacije in zagotavljanjem uravnoveženega odnosa med mediacijo in sodnimi postopki.

2. člen

(področje uporabe)

(1) S tem zakonom se ureja mediacija v sporih iz civilnopравnih, gospodarskih, delovnih, družinskih in drugih premoženjskopравnih razmerij v zvezi z zahtevki, s katerimi stranke lahko prosto razpolagajo in se glede njih poravnajo, razen če je s posebnim zakonom za posamezne od teh sporov določeno drugače.

(2) Določbe tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za mediacijo v drugih sporih, kolikor to ustreza naravi pravnega razmerja, iz katerega izvira spor, in če tega poseben zakon ne izključuje.

(3) Ob upoštevanju določb četrtega odstavka tega člena se ta zakon uporablja ne glede na to, ali predstavlja temelj za mediacijo sporazum strank, dosežen pred ali po nastanku spora, zakon, napotilo ali predlog s strani sodišča, arbitraže ali pristojnega državnega organa.

(4) Določbe tega zakona se uporabljajo tudi za mediacijo, ki jo vodi sodnik, ki ni pristojen za nobenega od sodnih postopkov v zvezi z zadevnim sporom. Zakon pa se ne uporablja za primere, ko poskuša mirno rešitev spora doseči sodišče ali sodnik, ki mu je zadeva predložena v reševanje, med sodnim postopkom o zadevnem sporu, oziroma arbiter v arbitražnem postopku o tem sporu.

3. člen

(opredelitev pojmov)

(1) V tem zakonu:

a) »mediacija« pomeni postopek, v katerem stranke prostovoljno s pomočjo nevtralne tretje osebe (mediatorja) skušajo doseči mirno rešitev spora, ki izvira iz ali je v zvezi s pogodbenim ali drugim pravnim razmerjem, ne glede na to, ali se za ta postopek uporablja izraz mediacija, conciliacija, pomirjanje, posredovanje v sporih ali drug podoben izraz.

b) »mediator oziroma mediatorka (v nadaljnjem besedilu: mediator)« pomeni vsako tretjo osebo, ki je zaprosena, da vodi mediacijo, ne glede na njen naziv ali poklic in ne glede na način, na katerega je bila imenovana ali zaprosena za vodenje mediacije in ki zaprosilo sprejme. V postopku lahko sodeluje eden ali več mediatorjev.

(2) Kadar se ta zakon sklicuje na sporazum strank, se to nanaša tudi na pravila institucije, pri kateri poteka mediacija, če so stranke pristale na uporabo teh pravil.

4. člen

(razlaga zakona)

(1) Pri razlagi določb tega zakona je treba upoštevati potrebo po spodbujanju enotne uporabe Vzorčnega zakona UNCITRAL o mednarodni trgovinski conciliaciji ter načelo vestnosti in poštenja.

(2) Vprašanja, ki niso izrecno urejena, se rešujejo skladno s splošnimi načeli, na katerih temelji ta zakon, zlasti z načeli prostovoljnega sodelovanja, enakega obravnavanja strank, avtonomije strank v postopku, zaupnosti postopka in nepristranskosti mediatorja.

5. člen

(drugačen dogovor strank)

Razen glede uporabe določb 4. člena, tretjega odstavka 8. člena in 17. člena tega zakona se lahko stranke o vprašanih, ki jih ureja ta zakon, dogovorijo tudi drugače ali izključijo uporabo posamezne določbe tega zakona.

6. člen

(začetek mediacije)

(1) Če so se stranke vnaprej sporazumele, da bodo z mediacijo reševale medsebojne spore, ki utegnejo nastati iz določenega pravnega razmerja, ali če mediacijo za reševanje določene vrste sporov predpisuje zakon, se mediacija začne, ko stranka prejme predlog nasprotne stranke za začetek mediacije.

(2) V primerih, ki niso zajeti v prejšnjem odstavku, se mediacija glede že nastalega spora začne z dnem, ko se stranke v tem sporu sporazumejo za mediacijo. Če ena stranka drugi predlaga mediacijo, pa v tridesetih dneh od dne, ko ji je poslala predlog, oziroma v roku, ki je določen v predlogu, ne prejme sprejema predloga, lahko šteje, da je predlog za mediacijo zavrnjen.

7. člen

(imenovanje mediatorjev)

(1) Stranke imenujejo mediatorja sporazumno, razen če so se sporazumele za drugačen postopek imenovanja.

(2) Stranke lahko za pomoč pri imenovanju mediatorjev zaprosijo tretjo osebo ali institucijo in sicer tako, da:

a) stranka zaprosi, da oseba ali institucija priporoči primerne mediatorje; ali

b) se stranke sporazumejo, da oseba ali institucija neposredno imenuje mediatorje.

(3) Oseba ali institucija iz prejšnjega odstavka ukrene vse potrebno glede na okoliščine spora, da se imenujejo neodvisni in nepristranski mediatorji. Če je to primerno zaradi zagotovitve neodvisnosti in nepristranosti mediacije ali iz drugih upravičenih razlogov, lahko priporoči ali imenuje mediatorja, ki nima istega državljanstva kot stranke.

(4) Kdor je zaprosen, da vodi mediacijo, mora takoj razkriti vse okoliščine, ki bi lahko vzbujale utemeljen dvom o njegovi neodvisnosti in nepristranskosti. Ta dolžnost ga veže ves čas postopka mediacije.

8. člen

(potek mediacije)

(1) Stranke se lahko sporazumejo o poteku mediacije. To lahko storijo tudi s sklicevanjem na kakšna obstoječa pravila.

(2) Če se stranke o poteku mediacije niso sporazumele, mediator vodi postopek, kot šteje za primerno. Pri tem upošteva vse okoliščine primera, morebitne želje strank in potrebo po hitri in trajni rešitvi spora.

(3) Mediator mora delovati neodvisno in nepristransko in si prizadevati za enako obravnavanje strank, upošteva vse okoliščine primera.

(4) Mediator lahko ves čas mediacije daje predloge za rešitev spora. Rešitev, ki jo predlaga mediator, strank ne zavezuje.

9. člen

(komuniciranje mediatorja s strankami)

Mediator se lahko srečuje ali komunicira z vsako stranko posebej ali z vsemi skupaj.

10. člen

(razkritje podatkov strankam)

Podatke v zvezi s sporom, ki jih mediator prejme od stranke, lahko razkrije drugim strankam mediacije, razen če mu jih je stranka razkrila pod izrecnim pogojem, da ostanejo zaupni.

11. člen

(zaupnost podatkov)

Vsi podatki, ki izvirajo iz mediacije ali so z njo povezani, so zaupni, razen če so se stranke sporazumele drugače, če njihovo razkritje zahteva zakon ali če je razkritje potrebno za izpolnitev ali prisilno izvršitev sporazuma o rešitvi spora.

12. člen

(dopustnost dokazov v drugem postopku)

(1) Stranke, mediatorji in tretje osebe, ki so sodelovale pri mediaciji, se v arbitražnem, sodnem ali drugem podobnem postopku ne smejo sklicevati na oziroma predložiti kot dokaz ali pričati o:

- a) vabilu stranke k mediaciji ali dejstvu, da je bila stranka pripravljena sodelovati v mediaciji;
- b) mnenjih in predlogih glede možne rešitve spora, ki so jih stranke izrazile med mediacijo;
- c) izjavah ali priznanjih dejstev, ki so jih stranke dale med mediacijo;
- d) predlogih mediatorja;
- e) dejstvu, da je stranka pokazala pripravljenost sprejeti mediatorjev predlog za mirno rešitev spora;
- f) listinah, pripravljenih izključno za potrebe mediacije.

(2) Določba prejšnjega odstavka velja ne glede na obliko podatkov in dokazov.

(3) Podatki iz prvega odstavka tega člena se v postopku pred arbitražo, sodiščem ali drugim državnim organom lahko razkrijejo ali uporabijo v dokazne namene samo pod pogoji in v obsegu, ki ga zahteva zakon, zlasti zaradi razlogov javnega reda (npr. zaščita interesov otrok ali preprečitev posega v telesno ali duševno celovitost osebe) ali kolikor je potrebno za izpolnitev ali prisilno izvršitev sporazuma o rešitvi spora, sicer pa takšni podatki predstavljajo nedopustno dejstvo ali dokaz.

(4) Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se uporabljajo ne glede na to, ali je arbitražni, sodni ali drug podoben postopek povezan s sporom, glede katerega je potekala ali poteka mediacija.

(5) Razen v primerih iz prvega odstavka tega člena dokazi, ki so sicer dopustni v arbitražnem, sodnem ali drugem podobnem postopku, ne postanejo nedopustni samo zato, ker so bili uporabljeni v postopku mediacije.

13. člen

(konec mediacije)

Mediacija se konča:

- a) če je sklenjen sporazum o rešitvi spora, z dnem sklenitve tega sporazuma;
- b) če se stranke ne sporazumejo o imenovanju mediatorja v 30 dneh od začetka mediacije, z iztekom tega roka;
- c) če mediator po posvetovanju s strankami izjavi, da nadaljevanje postopka ni smiselno, z dnem te izjave;
- d) če stranke pisno izjavijo mediatorju, da je postopek zaključen, z dnem te izjave;
- e) če ena stranka pisno izjavi drugim strankam in mediatorju, da je postopek zaključen, z dnem te izjave. Če v postopku sodeluje več strank, ki so pripravljene mediacijo med seboj nadaljevati, se mediacija konča samo za stranko, ki je podala izjavo.

14. člen

(sporazum o rešitvi spora)

(1) Mediator lahko sodeluje pri oblikovanju besedila sporazuma o rešitvi spora.

(2) Stranke se lahko sporazumejo, da se sporazum o rešitvi spora sestavi v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa, poravnave pred sodiščem ali arbitražne odločbe na podlagi poravnave.

15. člen

(mediator kot arbiter)

Če se stranke niso sporazumele drugače, mediator ne more nastopati kot arbiter v sporu, ki je bil ali je predmet mediacije, ali v drugem sporu, ki izvira iz istega pravnega razmerja ali je z njim v zvezi.

16. člen

(uvredba arbitražnega ali sodnega postopka)

(1) Če so se stranke sporazumele za mediacijo in se izrecno zavezale, da do preteka določenega časa ali do nastopa določenega dogodka ne bodo začele arbitražnega ali sodnega postopka glede obstoječega ali bodočega spora, mora arbitraža

oziroma sodišče na ugovor tožene stranke zavreči tožbo, razen če tožeča stranka izkaže, da bi sicer nastale težke in nepopravljive posledice. Ta ugovor mora tožena stranka podati najkasneje v odgovoru na tožbo.

(2) Sodišče zavrže tožbo tudi tedaj, kadar zakon predpisuje obvezen postopek mediacije pred vložitvijo tožbe.

(3) Začetek arbitražnega ali sodnega postopka sam po sebi ne pomeni odpovedi sporazumu o mediaciji niti zaključka postopka mediacije.

17. člen

(učinek mediacije na zastaralne in prekluzivne roke)

(1) Zastaranje zahtevka, ki je predmet mediacije, med trajanjem mediacije ne teče.

(2) Če se mediacija konča brez sporazuma o rešitvi spora, se zastaranje nadaljuje od trenutka, ko je postopek končan brez sporazuma o rešitvi spora. Čas, ki je pretekel pred začetkom mediacije, se všteje v zastaralni rok, ki ga določa zakon.

(3) Če je s posebnim predpisom določen rok za vložitev tožbe, se ta rok v zvezi z zahtevkom, ki je predmet mediacije, ne izteče prej kot 15 dni po koncu mediacije.

18. člen

(stroški mediacije)

(1) Mediator ima pravico do nagrade in povračila razumnih stroškov, razen če se je s strankami sporazumel drugače ali drugače določajo pravila institucije, pri kateri poteka mediacija.

(2) Če se stranke niso drugače sporazumele, vsaka stranka nosi svoje stroške, skupne stroške mediacije pa nosijo stranke po enakih delih.

19. člen

(prehodna določba)

Določbe tega zakona se ne uporabljajo za postopke mediacije, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, razen če se stranke sporazumejo drugače.

20. člen

(končna določba)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 710-01/08-6/1

Ljubljana, dne 23. maja 2008

EPA 1929-IV

Državni zbor
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.
Predsednik